

Magazin za kulturu, umjetnost, nauku i obrazovanje

Dr. Ilir Muharremi

Bioskop i emocije

Snaga umetnosti prodire u svaku poru, ekstazu, pijanstvo, autentičnost, i suprotstavlja se dubokim osećanjima tako da ima mnogo veći značaj od onoga što pokušava da izrazi. Svakodnevnica uspeva da izvuče misli i dela i tu se nalazi održivost emocija u duši. Duša ne uspeva da spozna bogatstvo osećanja, za nju to izgleda kao ponižavanje, jer osećanja sama mogu da izraze univerzum i bogatstvo, takođe mogu da izraze i nemoć, bedu. U ovom metafizičkom svetu, kada se razmišlja na razne načine, postoji ljubomora, ambicija, egoizam i na kraju velikodušnost. To sve postoji da bi se iskušalo postojanje i čoveka koji robuje ovoj konfuznoj svakodnevici. U isto vreme, on se trudi da obogati svakodnevnu kinematografiju. Radi se o filmu i emocijama koje su uspele da stvore film. Treba da se naglasi da je ono što je stvoreno u Evropi, odletelo u SAD. Ali, zašto se umetnost kinematografije opet vratila iz Amerike u Evropu? Kinematografija je jedina umetnost koja je rođena za vreme buržoasko-kapitalističke epohe. Koreni svih ostalih umetnosti protežu se u period prekapitalizma i donose, negde manje, negde više, tragove starih oblika koji su rođeni u pređašnjoj ideologiji. Treba da se uzme u obzir tradicija estetike i istorija buržoaske umetnosti, koja je osnovala, kroz večni, apsolutni, prekapitalistički autoritet, naročito u antičkoj umetnosti, iako ona nije stvorena u tom društvu i u njegovoj ideologiji. Sve zvanične kulturne akademije se drže tog pravca. To je jedan tvrdokorni estetski pogled Evropljana i ne može da povoda da se načini veliki pomak koji će voditi u prelazni period, pravo ka buržoaskoj umetnosti. Taj korak su, bez oklevanja, smeli da načine samo

Amerikanci. Ali, ako izvršimo detaljniju analizu, vidi se da jako teško postižu tu inovaciju koja je u senci konzervativne Francuske akademije, uz istorijsko blago Luvra, pored Francuske komedije, gde i, danas, Rasin i Kornej kažu kao pre dva veka, a ne, na Holivudskom terenu. Amerikanci se ne oslanjaju na drevne kulturne tradicije niti na umetničke estetske predrasude. Nova umetnost je preplavljena svakojakim, raznovrsnim, tradicijama, budi emocije, pažnju, unutrašnje pokrete koji se dobro uklapaju u temu filma. Ali, jedna umetnost koja je preplavljena svim utvrđenim tradicijama, ne može, a da se ne rodi iz jedne progresivne ideologije.

Da nije tako, to bi bio paradaoksalno i neobjašnjivo. Takav je slučaj Davida Grifta, koji je razbuktao revoluciju oblika u formi filmskog sadržaja. "Netrpeljivost" je njegovo snažno delo koje je kreirao, a čija je tematika prvi svetski rat, i pacifizam toga vremena. Stvaranje Američke filmske industrije je sve lošije. Neophodno je da se iskoristi publicitet, da mu ime postane popularno. Industrijalci vrše pritisak na njegovu sestru jer ona ima isto prezime kao on, da se bavi dobročinstvom i da gradi sirotišta. Sirotišta ne služe ničemu, ali činivši dobra dela, dobija se publicitet. Ova kinematografija poseduje snagu dramatike, socijalnu kritiku.

Današnji filmovi mogu da budu da imaju vrednost samo ako prikazuju stvarni život. U stvari, kada je tematika filmova inspirisana stvarnim životom, filmovi su bolji, vredniji. To se najbolje vidi na dodeli Oskara. Zašto istina koja je prikazana u filmovima čini to da su filmovi sa tom tematikom bolji? To je zbog toga što nas vreme uzima, postajemo deo njega, ali uvek dolazi trenutak kada treba da mislimo da treba da živimo u budućnosti, sutra, kasnije, možda i zauvek, ali na temeljima generacija od kojih Evropljani vode poreklo i iz kojih crpe estetske vrednosti za stvaranje kinematografije. Ali, na kraju krajeva, važno je samo umiranje. Mi se upravljamo prema vremenu u kome živimo i režiser taj odnos realizuje scenarijem tako da to bude emocionalno divljenje i vidimo odsjaj u slikama. Pripadamo vremenu, sutra iščekuje sutra, svaki dan se nastavlja nečim što nije planirano, a da bi izgledalo privlačnije. Analiziramo našu svakodnevicu i istina je ova: Budimo se, idemo u kancelariju, četiri sata rada, ručak, zatim opet 4 sata posla, večera. I šta se dešava pre spavanja? Čekamo da odgledamo neki dobar film. To da je dobar dobro znači da je dobro ako otima od života taj dnevni životni ritam, i distancira ga kroz razvijanje tematike i igre, ali u suštini treba da je tu.

Mi tražimo da se odmorimo od tog umora, ponovo tražimo stvarne, promenljive slike tokom svakog minuta filma, kratke, originalne sekvence. Ako analiziramo, nije urađen odraz stvarnosti, ali je u završnoj fazi, ide, razvija se paralelno sa činom refleksije. Stvaralac ne traži pomoć od sećanja, nego je svedok i učesnik događaja. Kod filmskog estete Bela Balaz, relanost se nalazi kod nekoga koji priča o borbi za život i smrt. To znači da je ona situacija sada prevaziđena. Kako kazu preživeli, ni najveći rizici ne zvuče tako. Film nema za cilj da razgoliti dušu, duša treba da se odražava u filmu. Zatim, duša se ne pokazuje na način na koji se prikazuje u fizičkoj realnosti, kao gest, mimika, reč ili delo, niti je duša na licu, nego je lice na duši. Ali, ne možemo poreći kvalitet filma jer se filmovi dele na: surrealističke filmove, abstraktne, konceptualne itd. Postoje i ovi filmski žanrovi: komedije, drame, akcioni filmovi trileri, naučno- fantastični. Svi ti filmovi treba da odražavaju stvarnost, ili poštuju zakon realiteta. Emocije i sklonost dolaze od pritisaka koji deluje na nerve tako da podstiču organizam da deluje, a taj pritisak, deluje na bazi stvarnosti. Ta baza realiteta se najavljuje bržim, najvišim, sekvencama. Jednostavno rečeno- udarac u metu, posle svakog znaka novi udarac, i tako do kraja filma. Emocija dolazi od psihičkog pritiska, a on primorava organizam da deluje, tako da se taj pritisak dešava zbog realnosti. Ova osnovna stvarnost je već rešena brzim sekvencama, novim događajima i tako sve do kraja filma. Emocija je predmet jakog mentalnog stanja, ali bez svesti i povezana sa promenama kao – radost, ljubav, tuga, mržnja, čast... Emocija može da se iskaže jedino ako je tematika filma iskreno dotakla njenu dubinu, a to se dešava kada se nivelije dijalog, detalji, scena, fotografija muzika.... Dok gleda film, čovek reaguje psiho- fizički i stimuliše organizam da deluje. To se dešava samo ako je sadržaj filma sličan sudbini onoga koji ga gleda, izaziva sećanja ili momentalno deluje, može čak da izazove bes zbog emocija i logočno je da je svaki događaj odraz realnosti ili sličan nečemu što se već desilo na planeti. Tajna je u tome što je umetnost fantazija koja je odraz realnosti.

1. Bela Balazh pripada najistaknutijim ličnostima Mađarske kulture, specijalno esteta filmske umetnosti na međunarodnoj sceni.
2. Zhan Rasini je Francuski pisac. Pripada klasicizmu i poznata dela su mu: "Tebaida", "Fedra", "Andromaka", "Ifigenija", "Britanik", "Bernisa"

3. Pjer Kornej je pisac Francuskih tragedija. On je bio jedan od najvećih Francuskih dramaturga sedamanestog veka.

PR
DIOGEN pro kultura
<http://www.diogenpro.com>

DO NOT COPY